

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ İLE ÖĞRETME MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fuat KOÇLARDAN¹, Yunus Emre ÇİNGÖZ²

¹Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt/TÜRKİYE.
e-posta: fuat49koçlardan@gmail.com Orcid ID: 0000-0002-8508-7752

²Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bayburt/TÜRKİYE.
e-posta: yunusemrecingoz@bayburt.edu.tr Orcid ID: 0000-0003-2624-4436

Araştırma Makalesi

Gönderi Tarihi: 16.11.2023

Kabul Tarihi: 27.12.2023

Online Yayın Tarihi: 31.12.2023

Öz

Bu çalışmada; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri ile öğretim motivasyonları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, medeni durum, çalışılan okul türü) incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 209 öğretmene ulaşılmıştır. Gönüllü katılım sağlayan öğretmenlere “Maslach Öğretmen Tükenmişlik Envanteri”, “Öğretim Motivasyon Ölçeği” ile danışman ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma metodlarından olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 24.4 programından yararlanılmıştır. Ölçek ve alt boyut puanlarının normallik dağılımlarında Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. İki bağımsız değişkenler için iki örneklem t testi uygulanmıştır. Araştırmada içsel motivasyon alt boyutunda okul türüne göre liselerde görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Duygusal tükenme alt boyutunda yaş değişkenine, mesleki hizmet süresine ve aile gelir durumuna göre anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aile gelir durumlarının fiziksel tükenme, zihinsel tükenme ve öğretim motivasyonları üzerindeki etkisine bakıldığında aile gelir durumu düşük ya da orta olan öğretmenlerin aile gelir durumu yüksek olanlara göre daha fazla tükenme yaşadıkları görülmüştür. Görev yeri şehir merkezi olanların görev yeri köy veya ilçe olarak belirlenlere göre daha yüksek duygusal tükenme yaşadıkları görülmüştür. Sonuç olarak Maslach tükenmişlik durumu arttıkça öğretim motivasyonu düzeyi azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, tükenmişlik, öğretim motivasyonu.

AN INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EXCITATION LEVELS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS AND THEIR

Abstract

This study examined the relationship between physical education and sports teachers' burnout levels and teaching motivations in terms of various variables (gender, marital status and place of work). Two hundred nine teachers who voluntarily participated in the research were reached. "Maslach Teacher Burnout Inventory," "Teaching Motivation Scale," and "Personal Information Form" created by the consultant and the researcher were applied to the teachers who participated voluntarily. In this study, the relational survey model, one of the quantitative research methods, was used. SPSS 24.4 program was used in the analysis of the data obtained. Skewness and Kurtosis values were examined in the normality distributions of the scale and sub-dimension scores. It was assumed that the data showed a normal distribution. A two-sample t-test was applied for two independent variables. The study observed a significant difference in the intrinsic motivation sub-dimension in favor of teachers working in high schools according to school type. It has been determined that there is a considerable difference in the emotional exhaustion sub-dimension according to age variable, length of professional service, and family income level. When we look at the effect of physical education and sports teachers' family income on their physical exhaustion, mental exhaustion, and teaching motivation, it is seen that teachers with low or medium family income experience more burnout than those with high family income. It was observed that those whose place of duty was in the city center experienced higher emotional exhaustion than those who stated their place of duty as a village or district. As a result, as Maslach burnout increases, the level of teaching motivation decreases.

Keywords: Physical education and sports teachers, burnout, teaching motivation.

GİRİŞ

İnsanın beden sağlığını koruyup geliştiren ve insana hareket becerilerini kazandırmaya yönelik eğitim dalına beden eğitimi denir. Beden eğitimi fiziksel aktiviteler sonucunda, beden eğitimi dersi ilkeleri kapsamında, toplumun beklentilerine uygun oluşan davranış sürecidir (Tamer, & Pulur, 2001). Bedensel eğitim ve fiziksel gelişimin de en az zihinsel eğitim kadar insanların ihtiyaç duyduğu bir eğitim alanıdır. İnsanlar beden ve ruh sağlığı gelişimlerini beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle geliştirebilirler. Bunun faydası ise insanlara daha güçlü bir iradeye kavuşmayı sağlamış olmasıdır. Beden eğitimi bireyin bedenini bir bütün olarak gelişimini sağlayarak ve kişinin ruhsal ve sinirsel sağlığını himaye ederek mutlu bir birey ortaya çıkarma sürecidir (Kale, & Ersen, 2003). Beden eğitimi ve fiziksel aktiviteler ile sağlam bir iradeye sahip olan bireyler gelişmiş bir öz güvene ve olgun bir kişiliğe de sahip olabilir.

Türkçe sözlüğünde öğretmenlik tanımı bu şekilde ifade edilmektedir: “Bilgi aktarmayı meslek edinen kimse, hoca, muallim, muallime” biçiminde tanımlanır. Bu sebeple eğitimin en önemli temel unsuru olan insanın, ebeveynlerinden sonra alınan eğitimin, bilgi ve davranışlarının biçimlendirilmesinde önemli bir yeri olan öğretmenlerin, kişilik özellikleri ve mesleki yetenekleri önem arz etmektedir. Çünkü öğretmenler, öğrencilerin kişiliklerinin olumlu veya olumsuz gelişmesinde rol model olarak sorumluluğu bulunan, etkin ve güçlü kişilerdir (Senemoğlu, 2004).

İş hayatı ve sağladığı doyum, insanların zihinsel ve bedensel sağlığı ile yakından ilişkilidir. İnsanlar, günlük hayatlarının çoğunu iş yerlerinde ve çalıştıkları iş ile ilgili faaliyetleri planladıklarından stres, baskı ve zorlanmalara maruz kalmaktalar. Bununla birlikte iş stresi bireylerde fizyolojik, psikolojik ve davranışsal etkilere de neden olabilmektedir. Bu sorunlardan dolayı oluşan duyarsızlaşma, duygusal tükenme ve kişisel başarıdaki gerileme, aynı zamanda tükenmişlik sendromuna da neden olur. Tükenmişlik kavramı ilk olarak Freudenberg (1974) tarafından uzun süreli bir stres reaksiyonu olarak tanımlanmıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı ortaya çıkan tükenmişliğin birincil nedenlerinin başında, bireylerdeki çalışma ortamlarında ortaya çıkan kendini başarısız hissetme durumudur. İstek ve arzuları cevap bulmama ya da bulamama duygusu nihayetinde, yüksek enerji kaybının yaşanmasına ve yıpranmaya neden olmaktadır (Freudenberger, 1974’ten aktaran Çolakoğlu, 2014).

Tükenmişlik kavramının işe vuruk tanımı Maslach ve Jackson (1986) tarafından duygusal tükenme (emotionalexhaustion), duyarsızlaşma (depersonanization) ve kişisel başarıda (personal accomplishment) düşme şeklinde yapılmış olup bu boyutlara ilişkin duygular birbirinden farklı üç boyutta incelenmiştir. Yorgunluk ve duygusal açıdan çalışanların kendilerini aşırı yıpranmış hissetme duygusundaki artış duygusal tükenme olarak ifade edilirken başkalarına karşı olumsuz ve alaycı tutumlar gösterme duyarsızlaşma olarak tanımlanmıştır. Kişisel başarıda düşme ise kişinin kendisini olumsuz değerlendirmesi ve kişisel başarı noksanlığı şeklinde tanımlanmıştır (Ergin 1992).

Motivasyon, herhangi bir iş yerinde çalışanların sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirmeyi, çalışanların görevlerini başarılı bir şekilde yürütmeyi ve işlerini benimseyip istekle çalışmayı sağlayan en önemli faktördür (Robbins, & Judge, 2012). Öğretmenlerin işlerini anlamlı bulma düzeyleri üzerinde en önemli etkenlerden biri onların motivasyonu olduğu söylenebilir. Çünkü iş anlamlılığı bireyin motivasyonu üzerinde, işe karşı ilgisine, iş tatminine, kaygı düzeyine ve kişisel gelişimi üzerinde iş anlamlılığının önemli etkisi bulunur. Eğitimin kalitesi ve öğrencilerin motivasyonları öğretmenlerin çalışma alanlarındaki motivasyonlarından etkilenir (Reeve, Bolt, & Cai, 1999). Öğretme

güdüleri, öğretmenlerde en az öğretme kabiliyetleri kadar önemli olarak değerlendirilir (Güzel- Candan, & Evin- Gencel, 2015). Öğretme- öğrenme süreçleri üzerinde olumlu veya olumsuz etkisi olan birincil etkenlerden biri öğretmenlerin öğretme motivasyonlarıdır (De Jesus, & Lens, 2005).

İş performansı yüksek kişilerin ya da başarısında devamlılık bulunan bir öğretmenin başarısı onların işleri gereği motivasyona sahip olma dereceleriyle alakalı iken, öğretmenlerin öğretme motivasyonları onların mesleki gelişim gösterme çabalarını etkilediği söylenebilir (Tittle, 2006; Watt, & Richardson, 2007). Alanyazı incelendiğinde tükenmişliğin, öğretme motivasyonu üzerinde etkisiyle ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Böyle bir çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünüldüğünden “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri ile Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişkiyi” çeşitli değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada nicel araştırma metotlarından olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Yaşanmış ya da yaşanmakta olan duruma müdahale etmeden olduğu gibi tasvir etmeyi hedefleyen araştırma yaklaşımlarına tarama modelleri denir. Bu modelde amaç araştırmaya konu edinen durumlar, şahıslar ve nesnelere sahip oldukları şartlar dâhilinde ve herhangi bir müdahale edilmeksizin tanımlamaktır. Gözlenen veya çalışılan grup üzerinde hiçbir şekilde değiştirme yapılmadığı gibi grubu etkilemek için çaba da sarf edilmez. Bilinmeye, öğrenilmeye çalışılan şey vardır ve oradadır. Yapılması gereken var olan ve bilinmek istenen şeyi uygun bir şekilde “gözleyip” belirli teşhisi koymaktır (Karasar, 2005).

Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar/Veri Kaynakları

Araştırmanın evreni, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Muş ili genelinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanında görev yapmakta olan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırma evreninden ulaşılabilir olma durumu göz önünde bulundurularak araştırmanın örnekleme ise Muş ilinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği branşında görev yapmakta olan ve bu araştırmaya katılım sağlayan öğretmenlerden oluşmaktadır. Yansızlık ve ulaşılması zor olmayan örnekleme yöntemi kullanılan araştırmaya 163 erkek 46 kadın olmak üzere toplam 209 öğretmen katılmıştır.

Veri Toplama Teknikleri/Araçları

Araştırmada verilerin elde edilmesinde danışman ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile “Maslach Öğretmen Tükenmişlik Envanteri” ve “Öğretme Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama araçlarına dair ayrıntılar aşağıda açıklanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Demografik özelliklere yönelik cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki hizmet süresi, ortalama aylık aile geliri, çalıştığınız okul türü, görev yaptığınız yerleşim yeri. Olmak üzere katılımcılara toplam 7 soru yönlendirilmektedir.

Maslach Öğretmen Tükenmişlik Envanteri

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki tükenmişliklerini ölçmek amacıyla Maslach ve Jackson'ın (1981) geliştirmiş olduğu, Ergin (1992) tarafından Türkçeye uyarlanan bu ölçek üç alt boyuttan (kişisel başarı, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma) oluşmaktadır. Kişisel başarı boyutu 8 maddeden, duygusal tükenme boyutu 9 maddeden, duyarsızlaşma boyutu 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri "0= hiçbir zaman, 1= yılda bir iki kez, 2= ayda bir kez veya daha fazla, 3= ayda birkaç kez, 4= haftada bir kez, 5= haftada birkaç kez, 6= her gün olmak üzere 7'li likert tipi ölçekle cevaplanmaktadır". Ölçek puanı hesaplama sırasında, ölçeğe yerleştirilen (3, 6, 19, 20) maddeler tükenmişliğin olumlu ifadesi olarak ters puanlanmaktadır. Bunların dışındaki maddelerin (1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21) puanlaması ise düz yapılmaktadır. Ölçekten alınan puan yorumlanırken ve ölçekten sağlanan puana göre ölçeği cevaplayan bir kişinin tükenmişlik düzeyinin yorumlanması dört farklı şekilde yapılmaktadır. Buna yoruma göre, bu kişiye yönelik: (a) ölçekten elde edilen "3 ve altındaki" puan aralığında herhangi bir tükenmişlik durumu yaşanmadığı; (b) ölçekten elde edilen "3-4" aralığındaki puanlar tükenmişliğin oluşmasında bir tehlike sinyali verdiği; (c) ölçekten elde edilen "4-5" aralığındaki puanlar bir tükenmişlik hali içerisinde bulunduğunu; (d) ölçekten elde edilen "5 ve üstü" puanlar acil yardım yapılması gerektiği bir tükenmişlik hali içerisinde olduğu şeklinde açıklanmaktadır.

Ergin (1992) tarafından Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması çalışmasının ön uygulaması doktor, hemşire, öğretmen ve polislerden oluşan 235 kişilik bir grup üzerinde yapılmıştır. Bu uygulamadan elde edilen bilgilerle ölçekte değişiklikler yapılmıştır. Ölçeğin bu ön uygulamasının özgün formunda ortaya çıkardığı en büyük sorun "hiçbir zaman, yılda birkaç kere, ayda bir, ayda birkaç kere, haftada bir, haftada birkaç kere, her gün" şeklindeki 7 basamaklı cevap seçeneklerinin uygun olmadığı görülmüştür. Deneklerin bu seçeneklere itirazı sonucu 5'e indirilmeye karar verilmiştir. Bu düzenleme sonrasında "0= hiçbir zaman, 1= çok nadir, 2= bazen, 3= çoğu zaman, 4= her zaman" diye değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, elde edilen bileşenlerin altında yer alan maddeler, ölçeğin orijinalini geliştiren araştırmacılar tarafından üç farklı boyutta ele alınmıştır. Bunlardan duygusal tükenme boyutunda yirmi bir maddelik ölçeğin yedi maddesi (2, 5, 8, 12, 14, 17, 21); zihinsel tükenme boyutunda yedi madde (3, 6, 9, 11, 15, 18, 19); fiziksel tükenme boyutunda yedi maddesi (1, 4, 7, 10, 13, 16, 20) biçiminde tanımlandıkları bileşenlerin altında yer aldıkları görülmektedir. Çam (1993), Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmıştır.

Öğretme Motivasyonu Ölçeği

Bu araştırmada öğretme motivasyonuna dair veriler "Öğretme Motivasyonu Ölçeği" ile toplanmıştır. "Öğretme Motivasyonu Ölçeği" Kauffman, Yılmaz, Soylu ve Duke (2011) tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye uyarlanması ise Candan ve Gencel (2015) tarafından yapılmıştır.

Öğretmen adayların içsel ve dışsal motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanan ölçek 2 boyuttan oluşup 12 madde 6'lı likert tipinde düzenlenmiştir. Ölçekteki puanlama "1- kesinlikle katılmıyorum, 2- katılmıyorum, 3- biraz katılmıyorum, 4- biraz katılıyorum, 5- katılıyorum, 6- kesinlikle katılıyorum" şeklindedir. İçsel motivasyon boyutunun toplam madde sayısı 7 iken, dışsal motivasyon boyutunun toplam madde sayısı 5'tir. "2, 6, 9, 10, 11 ve 12. maddelerinden oluşan bu faktörlerin birinci boyutu, ölçekteki toplam varyansın %38,36'sını açıklayan içsel motivasyon alt

boyutudur”. “1, 3, 4, 5, 7 ve 8. maddelerden oluşan faktörün ikinci boyutu ise ölçekteki toplam varyansın %14.04’ünü açıklayan dışsal motivasyon alt boyutudur”.

Faktör analizi yapılan Öğretme Motivasyonu Ölçeğinden minimum elde edilebilecek puan 12, maksimum elde edilecek puan 72’dir. Ölçeğin bu iki boyutlu yapısına Açımlayıcı faktör analizi ve Varimax eksen döndürme işlemi sonucunda ulaşılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre varyansın %31.56’sını açıklayan birinci boyutun öz değerinin 3.79 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Varyansın %31.56’sını açıkladığı ikinci boyutun öz değerinin ise 2.77 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliği ve geçerliği ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında güvenilirliği 86 düzeyinde içsel motivasyon boyutu görülmektedir. Yine yapılan çalışmalar sonucunda güvenilirliği 76 düzeyinde olan dışsal motivasyon boyutu görülmektedir. Geçerlik çalışmaları ile ilgili analiz sonuçlarına bakıldığında ölçeğin daha önce yapılmış çalışmalar ile tutarsız bir durum görülmemektedir.

Süreç/Uygulama

Yapılan çalışma gerekli izinler ve etik kurul onayı (Ek-3.) alındıktan sonra taahhünameye bağlı kalınarak, Muş İl MEM bünyesindeki kurumlarda görev yapmakta olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerine hazırlanan Google online form üzerinden uygulanmıştır. Bireylere anket içerisinde bulunan tükenmişlik ve öğretme motivasyon ölçeklerindeki sorulara yanıt vermeleri istenilmiştir

Verilerin Analizi

Araştırmada, veriler bir araya getirildikten sonra elektronik ortama aktarılmıştır. Veriler çözümlenirken İstatistik SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 24.0 programından istifade edilmiştir. Sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma ile tanımlayıcı sayım bilimi verileri hesaplanmıştır. “Ölçek ve alt boyut puanlarının normallik dağılımlarında Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Kurtosis ve Skewness değerlerinin -1.5 ile +1.5 sınırları içinde kalmasından dolayı normal dağılım olduğu kabul edilmektedir” (Tabachnick, & Fidell, 2015). Araştırma sonucundan elde edilen verilerin çözümlenmesinde öğretmenlerin demografik özelliklerini betimlemek amacıyla frekans ve yüzde analizinden elde edilen demografik değişkenlere göre ölçeklerin alt boyutlarının iki bağımsız değişkenler için iki örneklem t testi (independentsamples t test); testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 ($p<0,05$) şeklinde olduğu analiz sonuçlarında görülmüştür.

BULGULAR

Elde edilen bulgulara yer verildiği araştırmanın bu bölümünde, çalışmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik değerleri ile normallik dağılımlarına bakılmıştır. Ayrıca araştırmanın konusu olan probleme ve alt probleme dair bulgular katılımcıların ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda yüzde, frekans dağılımları ile istatistiksel analizler tablolar halinde özetlenmiştir.

Tablo 1. Normallik Dağılım Test Sonuçları

	N	Mean	Median	ss	Skewness (G ₁ , H ₁)	Kurtosis (G ₂ , H ₂)
Duygusal Tükenme	209	2,720	2,714	,453	,467	-,266
Zihinsel Tükenme	209	3,615	3,571	,341	-,057	-,456
Fiziksel Tükenme	209	3,244	3,142	,422	,161	1,280
İçsel Motivasyon	209	3,968	4,000	,968	-,609	,633
Dışsal Motivasyon	209	3,168	3,000	1,040	,462	-,234

Verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için dikkate alınan birtakım ölçütlere bakılmıştır. Bu ölçütler mod, medyan ve standart sapma değerleri ile çarpıklık ve basıklık katsayılarıdır. 1. tabloya bakılıp çarpıklık, basıklık değerleri incelendiğinde velilerin okul iklim algısı; Skewness-1,040 ve Kurtosis-1,040, aile katılımı; Skewness-,099 ve Kurtosis-,410 olduğu tespit edilmiştir. Büyüköztürk C. (2012), Tabachnik ve Fidell (2015) ile George ve Mallery'nin (2010) belirlemiş oldukları çerçevede (-1 ile+1;-1.5 ile +1.5; -2.0 ile +2.0) bulunan veri setinin dağılımının normal olduğu görülmüştür. Normal dağılım gösterdiğinden dolayı parametrik testlerden T Testleri uygulanmıştır. Anlamlılık değeri (p=0,05) olarak kabul edilmiştir.

Tablo 2. Güvenilirlik Analizi Cronbach's Alpha

Konu	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Maslach Tükenmişlik Ölçeği	22	0,798
Öğretme Motivasyon Ölçeği	12	0,772

Çalışmada uygulanan 22 maddelik Maslach Tükenmişlik Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,798 ve yine 12 maddelik Öğretmen Motivasyon Ölçeği'nin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,772 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar ile Özdamar'ın belirlediği kıstaslara bakıldığında, çalışmada kullanılan ifadelerin güvenilirliğinin oldukça güvenilir olduğu görülmektedir.

Cronbach's Alpha değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme ölçütü aşağıdaki gibidir (Özdamar,2004):

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir,
- $*0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir,
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Bilgilere İlişkin Bilgiler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	46	22,0
	Erkek	163	78,0
Yaş	26 Yaş ve Altı	31	14,8
	27-31 Yaş	66	31,6
	32-36 Yaş	55	26,3
	37-41 Yaş	29	13,9
	42-46 Yaş	22	10,5
	47 Yaş ve Üzeri	6	2,9
Medeni Durum	Evli	138	66,0
	Bekar	71	34,0
Mesleki Hizmet Süresi	5 Yıl ve Altı	82	39,2
	6-10 Yıl	69	33,0
	11-15 Yıl	32	15,3
	16-20 Yıl	19	9,2
	21 Yıl ve Üzeri	7	3,3
Aile Gelir Durumu	Düşük	71	34,0
	Orta	98	46,9
	Yüksek	40	19,1
Çalıştığınız Okul Türü	Ortaokul	107	51,2
	Lise	102	48,8
Görev Yaptığınız Yerleşim Yeri	Köy	32	15,3
	İlçe	64	30,6
	Şehir Merkezi	113	54,1

Tablo 3'te çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerin demografik özellikleri gösterilmektedir. Çalışmaya 46'sı kadın 163'ü erkek olmak üzere toplam 209 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaş aralıklarına bakıldığında 26 yaş ve altı 31 kişi (%14,8), 27-31 yaş 66 kişi (%31,6), 32-36 yaş 55 kişi (%26,3), 37-41 yaş 29 kişi (%13,9), 42-46 yaş 22 kişi (%10,5) ve 47 yaş ve üzeri 6 kişi (%2,9) oluşturmaktadır. Medeni durumlarına bakıldığında 138 kişinin evli (%66,0), 71 kişinin bekar (%34) olduğu görülmektedir. Mesleki hizmet sürelerine bakıldığında 5 yıl ve altı 82 kişi (%39,2), 6-10 yıl 69 kişi (%33,0), 11-15 yıl 32 kişi (%15,3), 16-20 yıl 19 kişi (%9,1) ve 21 yıl ve üzeri 7 kişi (%3,3) olduğu görülmektedir. Aile gelir durumlarına bakıldığında düşük 71 kişi (%34,0), orta 98 kişi (%46,9) ve yüksek 40 kişi (%19,1) olduğu görülmektedir. Çalıştıkları okul türüne bakıldığında ortaokul 107 kişi (%51,2) ve lise 102 kişi (%48,8) olduğu görülmektedir. Görev yaptıkları yerleşim yerine bakıldığında köy 32 kişi (%15,3), ilçe 64 kişi (%30,6) ve şehir merkezi 113 kişi (%54,1) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Maslach Tükenmişlik Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
Duyusal Tükenme	Kadın	46	2,742	,4543	,368	,713
	Erkek	163	2,714	,4550		
Zihinsel Tükenme	Kadın	46	3,692	,2996	1,747	,082
	Erkek	163	3,593	,3505		
Fiziksel Tükenme	Kadın	46	3,295	,4188	,915	,361
	Erkek	163	3,230	,4236		
Tükenmişlik Ortalama	Kadın	46	3,243	,3048	1,261	,209
	Erkek	163	3,179	,3032		

*; p<0,05

Katılımcıların cinsiyetlerine göre maslach tükenmişlik ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin t Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup $p<,05$ 'e göre Tablo4'ün anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda cinsiyet değişkeni açısından maslach tükenmişlik ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p<,05$).

Tablo 5. Cinsiyete Göre Öğretme Motivasyon Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Kadın	46	4,032	,984	,511	,610
	Erkek	163	3,949	,966		
Dışsal Motivasyon	Kadın	46	3,308	1,144	1,031	,304
	Erkek	163	3,128	1,009		
Öğretme Motivasyon Ortalama	Kadın	46	3,670	,968	,864	,389
	Erkek	163	3,539	,889		

*; $p<,05$

Katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretme motivasyon ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin t Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup $p<,05$ 'e göre Tablo 5'in anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğretme motivasyon ölçeği puan ortalamaları ile alt boyut değerlerinin cinsiyet değişkeni açısından anlam ifade edecek bir farklılık görülmemiştir ($p<,05$).

Tablo 6. Medeni Duruma Göre Maslach Tükenmişlik Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
Duygusal Tükenme	Evli	138	2,752	,448	1,431	,154
	Bekar	71	2,657	,460		
Zihinsel Tükenme	Evli	138	3,642	,346	1,639	,103
	Bekar	71	3,561	,328		
Fiziksel Tükenme	Evli	138	3,247	,423	,129	,898
	Bekar	71	3,239	,423		
Tükenmişlik Ortalama	Evli	138	3,214	,308	1,385	,167
	Bekar	71	3,152	,292		

*; $p<,05$

Katılımcıların medeni durumlarına göre maslach tükenmişlik ölçeği puan ortalamaları ile alt boyut değerlerinin t Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup $p<,05$ 'e göre Tablo 6'nın anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda maslach tükenmişlik ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin medeni durum değişkeni açısından anlam ifade edecek bir farklılık görülmemiştir ($p<,05$).

Tablo 7. Medeni Duruma Göre Öğretme Motivasyon Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Evli	138	3,984	1,065	,375	,708
	Bekar	71	3,936	,751		
Dışsal Motivasyon	Evli	138	3,178	1,082	,203	,840
	Bekar	71	3,147	,960		
Öğretme Motivasyon Ortalama	Evli	138	3,581	,989	,326	,745
	Bekar	71	3,542	,725		

*; p<0,05

Katılımcıların medeniyet durumuna göre öğretim motivasyon ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin t Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup p<,05'e göre Tablo 7'nin anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğretim motivasyon ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin medeni durumu değişkeni açısından anlam ifade eden bir farklılığa rastlanmamıştır (p<,05).

Tablo 8. Çalıştığı Okul Türüne Göre Maslach Tükenmişlik Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
Duygusal Tükenme	Ortaokul	107	2,731	,427	,365	,716
	Lise	102	2,708	,481		
Zihinsel Tükenme	Ortaokul	107	3,646	,318	1,347	,180
	Lise	102	3,582	,363		
Fiziksel Tükenme	Ortaokul	107	3,256	,372	,407	,684
	Lise	102	3,232	,470		
Tükenmişlik Ortalama	Ortaokul	107	3,211	,277	,874	,383
	Lise	102	3,174	,330		

*; p<0,05

Katılımcıların çalıştıkları okul türüne göre maslach tükenmişlik ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerlerinin t Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup p<,05'e göre Tablo 8'in anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda ortalama maslach tükenmişlik ölçeği puanları ile alt boyut değerlerinin çalıştığı okul türü değişkeni açısından anlam ifade edene bir farklılık bulunmamıştır (p<,05).

Tablo 9. Çalıştığı Okul Türüne Göre Öğretim Motivasyon Ölçeği Ortalama Puanları ile Alt Boyut Değerlerinin t Testi Sonuçları

	Değişken	N	X	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Ortaokul	107	3,799	,957	-2,621	,009*
	Lise	102	4,145	,952		
Dışsal Motivasyon	Ortaokul	107	3,157	,983	-,155	,877
	Lise	102	3,179	1,101		
Öğretim Motivasyon Ortalama	Ortaokul	107	3,478	,877	-1,473	,142
	Lise	102	3,662	,932		

*; p<0,05

Katılımcıların çalıştıkları okul türüne göre öğretme motivasyon ölçeği ortalama puanları ile alt boyut değerleri Testi Sonuçları puanlarının karşılaştırılması için t testi yapılmış olup $p < ,05$ 'e göre Tablo 9'un anlamlılık düzeyi yorumlanmıştır. Dışsal motivasyon ile öğretme motivasyon ortalama puan değerlerinin okul türü değişkeni açısından istatistiksel anlamda anlam ifade edecek farklılığa rastlanmamıştır. Ancak içsel motivasyon alt boyutunun okul türü değişkeni ile arasında istatistiksel açıdan anlam ifade edecek bir farklılık vardır ($t_{(-2,621)} = 207$; $p = ,009$). Bu anlamlılığın liselerde çalışanlar lehine olduğu görülmektedir. Yani ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ilgilendikleri öğrenci grupları ile var olan materyal gruplarının çokluğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler yönünden (cinsiyet, medeni durum ve çalışılan okul türü) incelemenin amaçlandığı bu çalışma, ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır.

Literatür taraması yapıldığında, bu araştırmada kullanılan değişkenlerinin tek değişken olarak farklı araştırmalarda kullanıldıkları tespit edilmiştir. Ancak bütünlük olarak bu araştırmada kullanılan değişkenlerin herhangi bir araştırmada kullanılmadığı görülmüştür.

Bu araştırmada farklı değişkenlere bağlı olarak beden eğitimi öğretmenlerinin en çok yaşadığı tükenme duygusal tükenme olduğu görülmektedir. Yapılan literatür araştırması sonucunda ve bu alan ile ilgili yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar incelendiğinde çoğunlukla bu çalışma ile benzer sonuçlar görülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet farkı ile tükenmişlik düzeyleri arasında tespit edilen anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma bulgularımızı destekleyen sonuçları bulmak literatür araştırmasında mümkündür (Gündüz, 2004; Naktiyok, & Karabey, 2005; Şanlı, 2006). Kadın ve erkeklerin birbirinden farklı tükenmişlik düzeylerinin olduğunu gösteren bazı çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları (Sürgevil, 2005: 108; Otacıoğlu, 2008: 110). Birbirinden farklı bu durumlara rastlamanın nedeni kadın ve erkek öğretmenleri kurum içerisindeki etkenlerden aynı ölçüde etkilendikleri, farklı kişilik yapılarına sahip kadın ve erkeklerin olması, çalışma ortamındaki farklılık ve özel hayatta üstlendikleri farklı rolleri ile açıklamak mümkündür.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ortalama öğretme motivasyon ölçeği puanları ile alt boyutlarının değerlerinde cinsiyet değişkeni yönünden anlam ifade edecek herhangi bir farklılığa rastlanmadığı, analiz sonuçları ile tespit edilmiştir. Bu durum öğretmenliğin cinsiyet rollerine özel bir durum olmadığı, her iki cinsiyet arasında bir dengenin olduğu şeklinde açıklanabilir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, Karamert ve Şensoy'un (2018) yaptığı araştırmaların sonuçları da bu araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca literatür incelendiğinde öğretmenlerin motivasyon düzeylerinin birbirinden farklı olduğunu gösteren araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmalar Ertürk (2014), Sürücü, Yıldırım ve Ünal'ın (2018) yaptığı araştırmalardır. Bu farklılığın sebebi ise kadın öğretmenlerin öğretmenlik mesleği dışında annelik, ev işleri, çocuk bakımı gibi nedenlerin olduğu söylenebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri ile medeni durumlarının karşılaştırılması sonucunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Aynı değişken incelendiğinde, beden

eğitimi öğretmenlerinden evli ve bekâr olanların benzer düzeyde tükenmişlik yaşadığı bazı çalışmalara rastlamak mümkündür (Özgül, & Atan, 2016; Soyer, Can, & Kale, 2009). Literatürde bu değişkenin medeni durum üzerinde anlamlı bir farkın olduğunu, bekâr öğretmenlerde bu ortalamanın daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır (Mousavy, & Nimehchisalem, 2014; Yılmaz, Esentürk, & İlhan, 2018). Görülen bu farklılıkların sebebi mutlu bir evlilik geçiren öğretmenlerin tükenmişlik sendromuna kapılmadan sosyal hayatını ve eğitim- öğretim sürecini daha planlı sürdürdükleri, duygularını kontrol edebildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ortalama öğretim motivasyon ölçeği puanları ile alt boyutlarının değerlerinde, medeni durum değişkenine göre tespit edilen anlamlı bir farklılık yoktur. Barlı *vd.* (2010), Gürgür ve Akçamete (2012) araştırmalarında medeni durum değişkeni açısından farklılık tespit etmemişlerdir. Ancak Canbay (2007) ve Altay (2019) araştırmalarında evli öğretmenlerin motivasyon seviyelerinin daha yüksek olduğu tespit etmişlerdir. Bu yüksek motivasyonun sebebi ise içsel motivasyonlarının yüksek olmasından kaynaklı olabilir.

Analiz sonuçlarına göre okul türü değişkeninin beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik durumları ve alt boyutları üzerinde tespit edilen bir farklılığa rastlanmamıştır. Okul türü değişkeninin incelendiği çalışmalarda eğitim düzeyi çoğunlukla ilköğretim ve lise şeklinde ayırım yapılmıştır (Soyer, Can, & Kale, 2009; Türkçapar, 2011). Gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı bu çalışmanın sonuçlarına göre farklı kurumlarda olsa bile beden eğitimi öğretmenlerinin sahip oldukları tükenmişlik düzeyi benzerlik göstermektedir. Ancak örneklem grubu daha da genişletilirse ve birbirinden farklı türdeki ortaöğretim kurumlarına benzer araştırmalar yapılırsa tükenmişlik konusunda daha sağlıklı veriler elde edilebilir.

Dışsal motivasyon ile öğretim motivasyon ortalama puan değerlerinin okul türü değişkenine göre tespit edilen anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ancak motivasyon alt boyutlarından içsel motivasyon düzeylerinde istatistiki olarak anlam teşkil eden farklılığa rastlanmıştır. Bu anlamlılığın liselerde çalışanlar lehine olduğu görülmektedir. Yani görev yaptığı okul türü ortaöğretim olan beden eğitimi öğretmenlerinin ilgilendikleri öğrenci grupları ile var olan materyal gruplarının çokluğundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatür incelemesi sonucunda okul türü değişkeni açısından farklılık belirlenmeyen araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmalar, Ozan *vd.* (2010), Oran (2012) yaptığı araştırmalardır. Öğrenci etkileşimi, okul kültürü ve okulun sahip olduğu niteliklere göre öğretmenlerin öğretim motivasyonları farklılık gösterebilir.

Sonuç olarak maslach tükenmişlik durumu ile öğretim motivasyonu arasındaki ilişki incelendiğinde; istatistiksel olarak anlamsız, zayıf ve doğrusal yönde negatif ilişki bulunmuştur Yani Maslach tükenmişlik durumu arttıkça öğretim motivasyon düzeyi azalmaktadır.

KAYNAKLAR

- Altay, G. B. (2019). *Müzik öğretmenlerinin mesleki memnuniyet ve öğretim motivasyonları* (Konya ili örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye
- Barlı, Ö., Bilgili, B., Çelik, S. & Bayrakçeken, S. (2010). İlköğretim Okul Öğretmenlerinin Motivasyonları: Farklılıkların ve Sorunların Araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1): 391-417.
- Canbay, S. (2007). *İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyum ve denetim odağı ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye.

- Çolakoğlu, İ. (2014). *Ortaokullarda Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi & Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- De Jesus, S. N., & Lens, W. (2005). An integrated model for the study of teacher motivation. *Applied Psychology: An International Review*, 54(1), 119-134.
- Ergin, C. (1992), "Doktor ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması".
- Ertürk, R. (2014). *Öğretmenlerin iş motivasyonları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki; Bolu İli Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, Türkiye.
- Gündüz, B. (2004). *Öğretmenlerde Tükenmişliğin Akılcı Olmayan İnançlar ve Mesleki Bazı Değişkenlere Göre Yordanması* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova, Türkiye.
- Gürgür, H., Kış, A. & Akçamete, G. (2012). Engelli Öğretmenlerin İş Doyumları ve Çalışma Koşulları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 272 – 294.
- Güzel-Candan, D. & Evin-Gencil, İ. (2015). Öğretme Motivasyonu Ölçeği 'nin Türkçe 'ye uyarlama çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 72- 89.
- İlğan, A., Canoğlu, Ö., Karamert, Ö., Şensoy, P. Ç. (2018). Öğretmenlerin çocuk sevmeye düzeyleri ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies International Academic Journals*,13/19,979-1003. doi.org/10.7827/Turkish Studies.13985.
- Kale, R. & Ersen, E. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 33. Baskı. Ankara: Nobel Yayın.
- Mousavy, S. & Nimehchisalem, V. (2014). Contribution of gender, marital status, and age to English language teachers' burnout. *Advances in Language and Literary Studies*, 5(6), 39-47.
- Naktiyok, A. & Karabey, C. N. (2005). İşkoliklik ve Tükenmişlik Sendromu. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(2): 179-198.
- Oran, F. Ç. (2012). *Örgütsel bağlılık ve iş motivasyonu ilişkisi: kamu sektöründe bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, Türkiye.
- Otacıoğlu, S. G. (2008). Müzik öğretmenlerinde tükenmişlik sendromu ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 103-116.
- Ozan, M. B., Taşseven, Ö. & Ay, N. (2010). Okul Yöneticilerinin Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlarının Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (1): 275-294.
- Özgül, F.& Atan, T. (2016). Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Education Faculty*, 18(2), 1002-1016.
- Reeve, J., Bolt, E., & Cai, Y. (1999). Autonomy-supportive teachers: How they teach and motivate students. *Journal of educational psychology*, 91(3), 537.
- Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2012). Örgütsel davranış (Çev: İ. Erdem). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şanlı, S. (2006). *Adana İlinde Çalışan Polislerin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, Türkiye.
- Senemoğlu, N. (2004). *Sınıf öğretmeni bilgiyi aktaran kişi değil, bilgiye ulaşma yollarını öğreten kişidir. MPM Kalkınmada Anahtar Verimlilik*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 7(81), 12-14.
- Soyer, F., Can, Y. & Kale, F. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatmini ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 121-125.
- Sürgevil, O. (2005). *Tükenmişlik ve Tükenmişliği Etkileyen Örgütsel Faktörler: Akademik Personel Üzerinde Bir Uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, Türkiye.
- Sürücü, A., Yıldırım, A., Ünal, A. (2018). *Öğretmen adaylarının kişilik özellikleri 80 ve öğretme motivasyonu ilişkisinin incelenmesi*. III. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı 1689-1696.

- Tamer, K. & Pular, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Matbaası.
- Tittle, C. K. (2006). *Assessment of teacher learning and development*. In P. A. Alexander and P. H. Winne (Eds), *Handbook of educational psychology* (2nd edition) (pp.953-980). USA: Routledge.
- Türkçapar, Ü. (2011). *Beden eğitimi öğretmenlerinin farklı değişkenlere göre tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi*. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 135- 146.
- Watt, H. M., & Richardson, P. W. (2007). *Motivational factors influencing teaching as a career choice: Development and validation of the FIT-Choice scale*. *The Journal of experimental education*, 75(3), 167-202.
- Yılmaz, A., Esentürk, O. K. & İlhan, E. L. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik durumları ve öğretim sürecinde bu duruma yol açan nedenler: Karma araştırma yaklaşımı*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2091- 2103.